СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 80. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 7-го квітня 1938. No. 80. Jersey City, N. J., Thursday, April 7, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

В НЮ ЙОРКУ ВЖЕ НЕ БУДУТЬ ОБТИНАТИ ПІДМОГ

НЮ ЙОРК. — Під напором посадника Ля Ґвардії міська рада ухвалила додаткові податки, щоб здобути фонди на безробіття. Внаслідок браку фонді виплати безробітним були обтяті на 10 відсотків. Тепер вони привернені до давньої висоти. Додаткові фонди будуть здобуті шляхом оподаткування папіросів на одного цента від пачки, оподаткування всіх електричних, ґазових, телефонічних, телеграфічних і деяких інших рахунків, що не переходять півтора доляра висоти. Також оподаткування ресторанних рахунків, що переходять доляра, й інші. Ля Ґвардія сказав, що він мусів наложити ті податки, бо стейтовий уряд в Олбані відібрав місту ті приходи, що місто мало з податків від компаній загальних користувань. Ля Ґвардія сказав, що податковий значок на папіросах повинен мати образок губернатора Лімена. Але опоненти посадника твердили, що той податок таки повинен мати образок самого посадника.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ СУБСИДІЇ ЗАЛІЗНИЦЯМ.

ВАШИНҐТОН. — Після нарад з членами кабінету президент Рузвелт подав до відома, що він є проти субсидій залізничим лініям, які знайшлися тепер у великих фінансових клопотах. Своє становище президент оправдував тим, що колиб уряд дав такі субсидії залізничим лініям, то зараз інші галузі промислу, що також знаходяться у фінансових клопотах, захотілиб таких субсидій. А уряд не всилі підпомагати всіх галузей.

НАТИСКАЮТЬ НА ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН. — Найближче окруження президента, а в ньому також заступник президента Ґарнер, натискає на нього, щоб він висказався отверто, яку політику він думає тепер провадити в обличчі цього великого бизнесового застою і безробіття, яке нині маємо. Чи думає президент оживляти бизнес новими державними роботами, чи думає заохочувати приватну ініціятиву, даючи приватним підприємствам позички й штовхаючи їх до економічного руху. Ґері Гопкінс, головний директор „Доблю Пі Ей", є за те, щоб збільшувати державні роботи і підприємства. В тій цілі він збирається зізнавати перед сенатським комітетом безробіття і жадати ще одного біліона долярів на державні роботи. Та окруження президента і цілий край готілиб знати, як задивляється на ту справу сам президент.

ЗВІТ СЕНАТСЬКОГО ФІНАНСОВОГО КОМІТЕТУ.

ВАШИНҐТОН. — Голова сенатського фінансового комітету, сенатор Ґарісон, опублікував звіт того комітету, в якім сказано, що щоб зарадити нинішньому безробіттю, треба чимскорше оживити приватний бизнес і приватну ініціятиву. В банках є величезні заморожені капітали, якими можна булоб двигнути найбільший застій. Але нема кому орудувати тими капіталами, бо коли якась компанія випозичає їх з банку і пускає в рух, то уряд зараз накладає на них величезні податки. Ґарісон говорив, що треба оживити приватний бизнес навіть для самих податків. Бо коли далі пануватиме застій у приватнім бизнесі, то скоро не буде на кого накладати податків.

КОНСТИТУЦІЙНА КОНВЕНЦІЯ.

ОЛБАНІ.—Тут розпочалася конституційна конвенція, на яку зїхалися демократичні і републиканські чільні політики з нюйорського стейту. На тій конвенції бесідники підкреслювали вірність демократичному американському устроєві й говорили, що американська конституція це здорова і розумна основа для такого устрою. Характеристичне те, що почесним головою тої конвенції вибрано бувшого нюйорського губернатора Алфреда Смита, який цілком розійшовся з президентом Рузвелтом і в останніх президентських виборах попирав його противника.

МЕКСИКАНСЬКА ЦЕРКВА ПОМАГАЄ УРЯДОВІ.

МЕКСИКО СИТІ. — Мексиканська церква рішилась помагати мексиканському урядові в його суперечці з чужими нафтовими компаніями, без огляду на це, що він має марку „червоного". Заряд церкви наказав священикам переводити серед вірних збірки грошей на викуп тих чужих компаній.

НЕРВОВІСТЬ ПРИЧИНОЮ РІЖНИХ НЕДУГ.

НЮ ЙОРК. — На річному зібранні лікарів професор Джордж Гол виголосив доклад, у якому сказав, що нервовість, котра є модерною недугою, що випливає з нинішньої цивілізації, є причиною ріжних недуг, таких, як хвороба серця, шлунка, цукрівиці, пістряка і т. п.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ЗО СТРАЙКУ В ЕЛЕКТРІВНІ.

Страйкарські пікети в Зілвокі, Мішіґен, де страйкуючі робітники електрівні засіди були в фабриках. Робітники належать до юнії, звязані з Комітетом Промислової Організації. Вижидаючи висліду конференції комітету страйкарів з губернатором Мерфі, робітники гріються коло вогню.

ҐІТЛЕР ПРО БІДУ.

Ґітлер обїжджає тепер австрійські провінції. В Стирії витало його коло 300,000 людей у Ґрацу, столиці цієї країни. В малім місті Клаґенфурт зібралося коло 75,000 людей. Тут Ґітлер заявив масам, що біда зробила з нього тверду людину. Казав, що впродовж нічию в однім і тім самім ліжку.

КУПУВАЛА ЧОЛОВІКА У ЛЬВОВІ.

До Львова приїхала 27-літня І. З., донька фабриканта білля з Філядельфії, щоб піднайти собі мужа, бо в Америці не могла собі знайти. Недавно пішла на дансінґ у Львові і тут залюбилася у приватному урядовцеві А. С., який був на дансінґу з жінкою. Але це не перешкоджало їй залицятись до А. С. Жінці цього добродія жертвувала навіть американська жидівка до 15,000 зл. за розвід. Про справу довідалася рідня жінки урядовця й один з родини стрінув американку на вулиці та побив її так, що зломив їй ніс. Американка віддала справу до суду.

ПОБИЛИ ЗЛОДІЯ.

Вчитель Емерік Шітев у Великих Ґейовцях (Закарпаття) зловив у своїй хаті чужого чоловіка, коли той пакував речі вчителя до свого куфра. Між учителем і злодієм повстала бійка. Злодій збоксував учителя так, що той зімлів. Тоді злодій вискочив крізь вікно разом із куфром і сховався. В міжчасі вчитель опритомнів, вийшов надвір, зчинив крик, і позбігалися люди. Коршмар показав, де сховався злодій, і коли його там обурені селяни знайшли, хотіли його злінчувати. Лише вчителеві можна завдячити, що злодія не вбили, тільки звязали й передали жандармерії. Виявилося, що це Бедріх Ґорейш з Моравії, що вже раз був караний за подібні вчинки. Ґорейш мав при собі револьвер.

ПРИДУМАЛИ НОВИЙ СПОСІБ НА ОСВІТЛЕННЯ ШЛЯХІВ.

В Дітройті випробовують новий світляний спосіб, при помочі якого кожний шофер побачить на милю, чи перед ним іде якийсь інший автомобіль, чи ні. Цей спосіб полягає в тому, що відповідно уложений рефлектор передає світло з автомобілю другому і третьому рефлекторові, на одну милю наперед.

„ДО МОСКВИ ІЗДИМО ВЧИТИСЯ, ЯК СКРУТИТИ ВАМ ГОЛОВУ".

Чеський комуністичний посол Ґотт заявив в одній промові в парляменті м. ін. таке: „Ви, соціял - фашисти, закидуєте, що ми нарушуємо вам спокій. Справді — ми аґітуємо і нарушуємо ваш спокій. Не дамо вам ні хвилини спокою, щоб ви не мали змоги перетравити того, що виссали з пролетаріяту... Чому вики даєте нас із того парляменту? Тому, що добре знаєте, що **одного гарного дня поступимо з вами так, як поступили російські большевики з царем, буржуазією та Керенським.**

„Закидуєте нам, що боремося проти чехословацької держави? Так, супроти вашої капіталістичної держави не маємо заслуг, ми за них встидалися би. Ми є пролетарською партією; **нашим найвищим трибуналом є Москва. До Москви іздимо вчитися, як вам скрутити шию.** А вам хіба відомо, мо московські большевики — мистці у тій справі".

ЖІНКИ ДІСТАЛИ ПРАВО ГОЛОСУ В МОНТРЕАЛІ.

Міська рада в Монтреалі (Канада) рішила признати жінкам право голосу в міських виборах і поставити їх на один рівень з чоловіками. За рівністю для жінок було 12 голосів, проти 9.

СТРАШНИЙ ВИБУХ ҐАЗІВ.

Підчас каналізаційних праць у Копеґаґі дійшло до жахливого вибуху ґазів, від якого згинули чотири робітники, а кілька тяжко ранені. Вибух ґазів був такий страшний, що один із робітників вилетів з каналу в повітря і смертельно ранений. Одночасно в каналі вибухла пожежа, з якої вдалося вирятувати кількох робітників з важкими попеченнями. До вибуху дійшло внаслідок запалення ґазів у каналі, коли один із робітників хотів запалити лямпу.

ПОМЕР КОНСТРУКТОР „ГРУБОЇ БЕРТИ".

В Бадені помер у 63. році життя проф. Освальд Дірмоєр, колишній директор віденського політехнічного інституту. Підчас світової війни проф. Дірмозер працював у Берліні, в лябораторії головної артилерійської управи. На підставі його плянів побудували багато нових типів далекострільних гармат, між іншими теж на підставі його плянів побудували славну 42-центиметрову гармату "Грубу Берту", з якої обстрілювали Париж із віддалі більшої як 100 км.

МАЛА 600 ЗЛ. МІСЯЧНОЇ ПЛАТНІ І УКРАЛА ФУТРО.

У Варшаві щезло одної днини з торговельного представництва при вул. Мазовецькій каракулове футро жінки директора. Футро було вартости 3,500 зл. Підозріння впали відтак на обслугу. Та виявилося, що вони безосновні. Футро знайшли в одному льомбарді. Урядовець льомбарду, сконфронтований з персоналом представництва, пізнав особу, що заставила в нього згадане футро. Це вчинила урядниця Юлія О., жінка інжинира, французька громадянка, з 600 злотими місячної платні. Підчас конфронтації ця пані зімліла. Де поділа гроші за футро, невідомо.

УКРАЇНЦІ НЕ МОЖУТЬ ІТИ РІЖНИМИ ШЛЯХАМИ

УЖГОРОД. — Закарпатська католицька „Свобода" (ч. 11) пише: „Деякі лишуть, що до здійснення ідеалів українського народу можна йти ріжними шляхами, а не застановляються над тим, що ті ріжні шляхи ослаблюють сили народу. Є лиш один шлях для народу — шлях спільної безкомпромісової боротьби аж до остаточної перемоги. Правда, цей шлях може тернистий, завалений і повний перешкод та самопожертви. Йдучи тим шляхом, потрібно великих жертв і мозольної праці, до чого не звикли сальонові й карієрні патріоти. Бути борцем і одночасно сальоновим патріотом не можна, бо при мозольній праці капає піт, рукавички рвуться... Затеж цей шлях веде нас несхитно до нашої мети. На цім шляху не здобуваємо гетьманських тронів, орденів з титулами генералів, ні крісла комуністичних комісарів, ні аґрарних дорадників. Але, промощуючи цей шлях, будуємо краще завтра нашому народньому загалові, а не поодиноким особам, клясам і карієровичам. Не кожний пускається на цей шлях, бо страх перед невигодами, страх за цілість власної шкіри, страта ласкавого погляду наших ворогів спонукують боягузів, себелюбів, матеріялістів збочувати з цього шляху й шукати нових шляхів, що заповідають „добру карієру" хочби й на услугах люципера... Наш шлях є єдиний і одинокий: гуртування всіх свідомих синів народу в один сильний власний табор".

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД МОСКВОЮ.

РИМ. — Офінор подає, що в турінському часописі „Газета дель Пополо" виступив колишній совєтський дипломат Федір Бутенко з великою статтею, в якій він остерігає Европу перед політичною акцією московського уряду. Зокрема розповідає про те, як Москва висилає масово до політичних осередків Европи московських аґентів з дипломатичними пашпортами, аґітаторів, шпигунів і провокаторів, що підготовляють „нову" акцію в Европі, себто поширення московського терору й на інші краї в Европі та в інших частинах світу.

РІДКЕ СВЯТО.

ЛЬВІВ. — Дня 20. березня зібралося поверх 400 делеґатів ріжних загально-громадянських, жіночих та господарських установ до Народнього Дому, щоб святом відзначити 30-ліття промислової діяльности Олени Левицької, основниці фабрики хемічних перетворів „Зоря" у Львові. Ця фабрика відома не тільки своєю популярною пастою „Елеґант" та іншими виробами, але знана теж із громадянських прикмет та з патріотизму її власників. На свято наспіло яких 100 привітів. Були співи, квіти, промови і т. п. Вкінці забрала слово ювилятка і заявила, що вона тільки сповняла свої обовязки, не мріючи ніколи про якісь почесті з цього приводу.

КАРДИНАЛ ІННІЦЕР У РИМІ.

ВАТИКАН МІСТО. — Віденського кардинала Інніцера покликано до Ватикану. Він виїхав з Відня секретно. Має замовлену довшу авдієнцію у папи. Догадуються, що з його приїздом дійде до наладнання відносин між Ватиканом і націстичною владою в Німеччині.

ПОГОДИЛИСЬ.

ЛОНДОН. — Велика Британія визнала життєві інтереси Італії на Середземному морі, а Італія зобовязалася не висувати ніяких територіяльних претенсій у Мароку та Еспанії. На тім оперто тепер згоду між Англією й Італією.

САМІ СЕБЕ НЕ ПІЗНАЮТЬ.

ВАРШАВА. — Польська преса нарікає, що в Чехословаччині не дають полякам відбувати політичних віч. Поліція не дає дозволу і розвязує зібрання, покликуючися завжди на брак якихось формальностей. Як можна так поступати? — питає польська преса.

НАДІЮТЬСЯ 100,000 УТІКАЧІВ.

ПАРИЖ. — Червона еспанська армія не спосібна ставити поважнішого опору армії ген. Франка. Французький уряд числиться з тим, що наступить розвал червоної армії та що до Франції перейде з Еспанії яких 100,000 людей, шукаючи в ній захисту.

РЯТУЮТЬ СЕБЕ РОЗСТРІЛАМИ.

БАРСЕЛЬОНА. — Еспанський червоний уряд зачав боротися зо шпигунством, щоб тим себе скріпити. На початок „чистки" розстріляно 6 осіб, включно з одною молодою дівчиною. Кажуть, що цей поступок уряду тільки приспішить його розвал.

СПРОСТОВУЄ.

ВІДЕНЬ. — Американський кореспондент стверджує, що бувший канцлер Шушніґ є далі у своїй хаті, а не в тюрмі, як це було подаване. Також є на волі славний психіятр д-р З. Фройд. Той останній заявив, що він не розуміє, чому за границею так ним турбуються.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВДАРЯЄ НАС, А НЕ ВОРОГА

Нема сумніву, що молодий Гілярій Кук, що спричинив траґедію в Белзці, керувався найкращими намірами, коли як районовий командант О.У.Н. зарядив „експропріяцію" дідичів Ясіньских. Він дійсно казав чисту правду, коли вияснив, що напад зарядив на те, щоб тим чином роздобути гроші на орґанізаційні цілі, на допомогу українській революційній справі. І на судовій розправі поводився ґідно. Перебрав на себе всю вину. Підкреслював, що зробив те все на власну руку і проти виразної заборони з боку О.У.Н. І висказав жаль, що своїм учинком спричинив смерть невинних людей та наніс тим нечесть українській нації.

Та все те справи в основі не змінило. Себто, не злагодило самого вчинку. І в тім велика траґедія. Тим більша, що й Кук і його товариш засуджені на смерть, а один з молодих співучасників тої траґедії уже неживий.

Тепер ми стоїмо перед доконаними траґічними фактами. І приходиться заняти супроти них певне становище, яке повинно бути рішуче і тверде. Чому? Бо тут іде про життєву справу нації, про український революційний рух. Знаємо, що знайдуться зараз у нас люди, котрі використають той траґічний випадок на те, щоб ударити в революційну акцію в краю, себто в ту, якій маємо завдячувати той революційний настрій, що в ньому живе краща частина українського молодого покоління в краю. Та нам іде про що інше. А саме про те, щоб такі випадки, як у Белзці, були раз на завжди викреслені з нашого революційного руху. Йде про те, щоб той рух був чистий, ідейний і наскрізь здисциплінований, та щоб був контрольований таким проводом, який може й уміє вести, а також і відповідати за такі самочинні вчинки, як у Белзці. Бо тільки тоді, коли є хтось, що за такі вчинки відповідає, може бути дана суспільності запорука, що їй більше не прийдеться зустрінутись із такими випадками, які звязані з українською революційною акцією, а які помагають ту акцію розбивати серед українського громадянства, а Польщі дають арґументи на те, щоб звязувала нашу визвольну боротьбу з „бандитизмом".

Такі вчинки, як у Белзці, наносять нам велику шкоду. Очевидно, що не винувата тут молодь, що допустилася того траґічного вчинку. Ні не винувата тут українська революційна ідея, бо вона чиста. Винувата тут у першу чергу Польща. Це вона витворює ті нестерпні відносини, що змушують нашу ідейну молодь братися до боротьби з нею підпольними засобами, бо законними не можна ні до чого добитись. Та всежтаки ми мусимо дивитись на те все ясними очима. І тому треба вимагати, щоб ті кола, які відповідають і за такі вчинки як у Белзці, поробили такі кроки, щоб того роду події не могли бути ніколи звязувані з українською революційною акцією.

ПО ЗОЛОЧІВСЬКІМ ПРОЦЕСІ

(Надіслане зо Львова).

I.

Всюди, де панує політичний гніт, де переслідують свобідну думку в слові і в друку, де нема політичної волі, — там мусять повставати тайні оборонні орґанізації, відомі під повсталою в Росії назвою **„підпольних".** Російське слово „пол", це по нашому підлога; отже „підпольною'' є та орґанізація, що криється під підлогою, десь по пивницях.

Що й такі колись орґанізації були, це річ певна, але це взяте більш образово. Тайні орґанізації тепер по пивницях не криються. Досить для них звичайних кімнат, добре стережених або позамиканих. Дуже часто відбувають члени тайних орґанізацій свої збори на вільнім повітрю, в зелених лісах та гаях.

Кожний поневолений народ, наскільки не може явно боротися за своє визволення, **мусить братись** і до тайних, „підпольних" орґанізацій.

Тут заходити можуть ріжні комбінації, бо є й такі ситуації, що „явочним порядком" можна більше позискати для наміченої ціли, ніж тайним, підпольним.

Маємо найкращий приклад на поляках у Галичині від 1867 р., коли то прийшло було до згоди між Франц Йосифом і польською шляхтою. Він віддав тоді Галичину під майже безмежне панування польської верхівки разом з наставленою нею бюрократією.

Поляки з дуже великими парадами маніфестували свою льояльнінть „для мілосціве пануйонцеґо дому", але **фактично будували в краю Польщу** і готовилися до своєї власної, самостійної державности.

Були, щоправда, проби тайної орґанізації молоді, звернені проти австрофільства, але вони більшого значіння не мали, бо не треба було тайної роботи, коли можна було майже все робити явно. Навіть **військове підготовлення** роблено властиво в польських **„Соколах",** а коли почала грозити війна з Росією, то „Соколи" стали явною військовою орґанізацією.

Одначе заки дійшло до тої згоди між австрійською династією і поляками, то майже **70 літ** польський патріотизм працював у Польщі **„підземно",** в десятках ріжних тайних товариств. Найвизначніші пізніше **польські** політичні діячі в Австрії **сиділи цілими роками у тяжких тюрмах,** то в Куфштайні в Тиролю, то на Грайгорі у Моравії, і доперва революція 1848 року визволила їх з тюрми.

Але по тих самих тюрмах мучилися цілими десятками літ і **герої італійських визвольних змагань** з італійських країв, захоплених Австрією.

На велике диво, між тими чужонародніми борцями за волю, що мучилися в австрійських тюрмах, не було — **„русинів".** Чиж їм тоді так добре жилося, що вони не конспірували, не закладали тайних товариств?

Отже у тому лежить ціла тайна, що в тих часах тяжкої австрійської реакції наш народ терпів передівсім від польських панів-дідичів, що його тримали в панцинній неволі, а при допомозі ріжних економів та мандаторів знущалися над ним.

Представники австрійського уряду були радше **оборонцями** того народу. Хто хоче це наглядно зрозуміти, хай прочитає собі **„Панські жарти"** І. Франка.

Колиж власне ті пани дістали від австрійського цісаря майже необмежену владу над тим народом, то той народ звернувся при допомозі загальних австрійських законів проти їх панування і чимраз більше визволювався зпід нього. І так прийшло вкінці і до нашого визвольного зриву в 1918 р. А тепер ми далі боремося за існування, вже при допомозі польських загальних законів. Та наші противники навіть власних законів шанувати не хочуть! Тому не диво, що серед тих обставин почали в Польщі діяти „підземні" („підпольні") орґанізації. Історія скаже колись останнє слово, наскільки вони були доконечні й наскільки сповнили своє завдання. А тепер не так легко це зробити, коли хто хоче поступити совісно й чесно, маючи на увазі тільки загальне добро, а ніщо інше.

Ми знаємо, що парляментарна діяльність наших політиків у Польщі не приносить нам ніякої користи. Знаємо, що результати нашої орґанічної, явної праці на українських землях у тій державі є дуже мізерні. Тому саме можна з ріжного становища дивитись на роботу тайної **„Орґанізації Українських Націоналістів",** наскільки вона взагалі дається завважити й наскільки про неї можна говорити чи писати. Та всі ми годимося щодо одного: вся акція цеї орґанізації мусить бути високо етична.

II.

Як знаєте зо старокрайової преси, у нас у краю відбуваються раз-у-раз процеси за приналежність до О. У. Н. І знаєте, що звичайно обвинувачують тут молодих людей. Очевидно, що тут годі визнатись, коли і яка акція є дійсно ділом О. У. Н., а це тому, що польська прокураторія звязує усяку активність української молоді з „революційною роботою". Але треба брати під увагу і те, що молодь уже з природи любить „таємничість". І тому їй сама назва „підпольної" роботи дуже до вподоби. Оті всі тайні присяги мають на неї великий вплив. Та саме та „підпольність" доводить нераз до траґічних випадків, і то там, де не ведеться ніякої властивої революційної акції, а тільки ведеться таку роботу, яку властиво можнаб вести цілком леґальними способами. Згадую за те, щоб тим робом можна було лекше розуміти ті безчисленні процеси за працю в читальнях чи кооперативах, за яку треба відповідати, бо при ревізії знайдено якусь-там летючку О. У. Н., чи щось подібне. Я думаю, що праця нашої молоді остаточно мусить вийти нашій нації на добре. Ось тому саме думаю, що треба завчасу дуже критично ставитися до таких траґічних випадків, як той, що спричинив відомий страшний присуд у Золочеві, що віддає шибениці двох наших молодих хлопців.

III.

Сама подія скоїлася 6. травня 1937 р. і вістка про неї поразила відразу мов грім цілу нашу суспільність у краю. Отсе кілька молодих людей — один з них убраний за поліцая — напали на двір Ясіньских у Белзці, забрали там під притокою урядової ревізії досить значну суму грошей, а подружжя Ясіньских вивезли за село, де припадок довів до того, що Ясіньских застрілено.

Ціла та подія мала просто жахливий вигляд і наша суспільність під першим враженням аж задеревіла. Бо це виглядало на напад на звичайних громадян, забрання їм грошей та в додатку цілком зайве (бо вони не боронились) замордування їх. А винуватцями були українці (один недокінчений, а другий укінчений ґімназист та один зарібник), члени тайної орґанізації (мабуть цілком самостійної), котрі той напад виконали для здобуття ґрошей, потрібних для політичної роботи. Яка та робота мала бути, яку ціль вона могла мати, це все не відоме.

Обурення суспільности на них опиралося передівсім на загально принятій засаді як у колишніх заговірників Пілсудского так і у дотеперішній практиці У. В. О. та О. У. Н., що насильно забирається гроші лише від урядових ворожих інституцій, але ніколи від приватних людей, хоч і як ворожо вони булиб настроені.

Далі, в тім випадку замордовано людей без причини.

І нарешті третє, дідич Ясіньскі і його жінка були знані зо своєї прихильности для селян і дуже добре з ними жили. В повіті було багато дідичів злобних, визискувачів, та проти них не звернулась енерґія заговірників, але власне проти добродушних Ясіньских. Ось тому зачали кружляти здогади, що в тім випадку грала ролю свідома провокація зо сторони наших ворогів. Ішло ніби про те, щоби полякам показати, що хоч Ясіньскі поводилися з селянами у своїм селі гарно, то „русіні" віддячились їм у підлий спосіб. Отже, як з таким народом годитись?!

Та треба рішучо зазначити, що винуватці не йшли на виправу з пляном мордування. Як з усього виходить, то вони просто стратили голову і самі не знали, що роблять. Ціла та стрілянина на безборонних (вивезених чомусь за село!) була цілком лише ілюстрацією того, що за діло взялися немудрі молодці, що через свою нерозвагу вбили двоє людей, а себе також до нещастя довели. Гілярій Кук та Володимир Качор засуджені на кару смерти. Петро Цица на досмертну вязницю. А один уже згинув даремно!

Процесу проти Кука і товаришів не використала проти нас польська шовіністична преса так, як би могла. Просто аж диво. А це тому, що в тім самім часі поляк, ординанс одного польського ґенерала, вбив його жінку, молоду донечку і служницю, щоб за заграблені гроші подружитися зо своєю коханкою і нажитись доволі. Справа вийшла дуже скандальна і компромітуюча. Значить, ліпше замовчати, бо українці Кук і товариші, щоправда, робили свої криваві дурниці, але не для особистої наживи, а щоб допомогти добрій справі.

IV.

Нема ніякого сумніву щодо того, що цей золочівський процес пригнобив наше громадянство. Воно зранене у своїх почуваннях. Він і спричинив те, що прийшло до виступів декого з молоді проти редакторів „Діла" й „Українських Вістей" за те, що преса осудила того роду акти, як напад у Белзці. Прийшло до таких неприемних сцен, про які краще не згадувати. Мені здається, що такі події, як у Белзці, повинні давати нам усім багато матеріялу до роздумування. Треба ці річи брати холоднокровно й розумово. І мати відвагу осудити те, що заслугує на осуд. Але рівночасно треба мати на увазі, що нерозважна критика може знищити ту силу, на якій будуємо нашу будучність. Тому при кінці хочу навести один характеристичний випадок, який повинен вияснити багато такого, що не дасться висловити словом.

Я щойно покинув шпиталь, у якому лежав довгий час. Лежав разом з пятьма українцями, трьома поляками і двома жидами. Мої товариші недолі, українські селяни, були самі молоді хлопці. І дуже високо освідомлені національно.

Один з них мав **28** літ життя, отже особисто ще на війні не був. Але в горячці, непритомний, він кричав: **„Де мій кріс? Хлопці, наперед! Гурра!"** Він хотів спорудити заповіт і записати половину свого майна на Рідну Школу, а другу половину на політичних вязнів. Але незадовго стратив память і я вже не міг написати його заповіту. На другий день по моїм відході зо шпиталю він помер.

Отся картина, це факт, який ілюструє, що хвилюється нутро нашого молодого селянства. У тім нутрі збираються великі сили, великий запас національного одушевлення, котре — як надійде слушний час і коли, словами Б. Лепкого, „вдарить нам підземний дзвін і сурми заголосять'' — вибухне не лише великим вогнем, але великим ділом та посвятою.

На жаль, інтеліґентна українська верства не має відповідного впливу на ті підземні рухи та нуртування, а то власне тому, що вони тайні не лише перед чужими, але й перед своїми.

Д-р Кирило Т.

К. Міксат.

МАЄСТАТ У ШМАТТІ

(Казка).

(4)

— Не здуриш мене. Цар тепер спить там у палаті. Вночі він сам особисто обійшов усіх вартових і дав їм свої прикази. З твоєї голови вилетіла якась шрубка. Ідиж собі до дідька, бо я хочу мати спокій!

Хильцем попід мури утомлений цар ледви волікся назад. Загадав зайти до своєї любки. Хотів до неї застукати і просити, щоби йому дала який одяг. Подорозі обмірковував, як за свою кривду пімститися.

— На попіл спалю, на порох зітру ціле місто, як... як...

Тут його думки урвалися. Аж по хвилі доповнив:

— Як дістану плащ... Плащ? Як? То від того зачинається цар?

Маурус знов ішов поприсвятиню місяця. Жебрак Дімда ще сидів під її дверми. Цар промовив до нього покірно:

— Дай жеж мені твій мішок. Ти не голий так, як я.

— Ага. Тепер ми вже не дремо носа так, як то було перед годиною. Деж ти пропив твій одяг? Хто тебе так обдер? Цеж сором і ганьба, що у нас є такі пажерливі і немилосерні шинкарі. Щоби бодай були сорочку лишили тобі! Як би я був царем, то всіх їх вивішав би!

— Я зроблю це, — вистогнав Маурус. — Лиш дай мені ту твою плахту, чи міх.

— Що ти кажеш? — спитав жебрак. — Ти хочеш ті пявки повивішувати? Хтож ти такий?

— Я, цар. Маю силу зробити це.

Жебрак витріщив очі на голого.

— Ти не бачив моєї голови на золотих монетах?

— Я не маю золотих монет.

Жебрак стягнув зо себе плахту і дав її циреві.

Тепер Маурус сміліше пустився в сторону палати Роґуса. Хоч було ще дуже рано, перед ворітьми цеї палати зглотилася велика сила народу. Люди неначе ждали на щось. Ніхто не говорив голосно, хіба що хтось комусь шепнув щось до вуха. В товпі були також двораки, котрі царя знали дуже добре і котрих цар пообсипував великими добродійствами. Та вони вступалися перед ним, щоби їх панські одяги неотерлися об міх того якогось, як вони гадали, жебрака.

Цар приступив до брами, загримав кулаком і крикнув:

— Відчиніть! Я приказую. Ваш цар.

Вартівник при брамі розсміявся голосно, кажучи:

— Бідний божевільний!

З розпукою на лиці цар звернувся до одного в юрбі і благав його:

— Ви також не пізнаєте мене? Кохані мої! Добрі мої піддані! Гляньте на мене. Придивіться до мене. Яж ваш пануючий, ваш цар.

Відповідали йому милосерним усміхом.

— Забаро! Яж тобі тому тиждень дарував маєток; великий маєток. Чомуж ти мовчиш? І ти, Чаркуню, котрого я витягнув з багна, також відрікаєшся мене?

Ані Забара, ані Чаркунь не пізнали царя.

— Невдячні! — крикнув біснувато. — Де пані? Де Фльоріля? Вона пізнасть мене.

В тій хвилі з брами вийшов царський кат, несучи на списі застромлену жіночу голову.

— Тут є Фльоріля! — крикнув.

То справді вона була. Та й вона не пізнала царя. Вона замовкла навіки. Її довге волосся спадало аж по долішній кінець списи.

Народ кричав з утіхи. Цар крикнув з болю:

— Хто посмів зробити це?

Ніхто не відповів, та цар таки зараз довідався. За катом з палати вийшов царський герольд з папером у руці. То був присуд. Герольд прочитав його. Щоби всі виділи, що все сталося так, як каже закон, герольд прибив присуд на брамі. Маурус побачив там печатку, підпис міністра і свій власний підпис. Маурус схопився обіруч за голову і напів божевільний мурмотів:

— Може я справді не цар Маурус?

Юрба перед палатою росла щораз більше. Приходили вбогі, приходили лицарі і пані. Всі хотіли ще раз подивитися на гарну відрубану голову, котра вже не могла розкошуватися любощами і котрій вже ніхто завидувати не потребував.

І жебрак Дімда прийшов на це видовище. Ті, котрих цар пообдаровував достоїнствами і маєтками, не журилися своїм добродієм. Лиш той, що цареві дав щось, приступив до нього і каже:

— Ходи звідси, добрий чоловіче. Ті великі пани будуть обштовхувати тебе і пороздирають ту плахту, котру я тобі дав.

Дімда вхопив царя за руку і потягнув його за собою. Маурус вже цілком втратив власну волю і жебрак міг зробити з ним, що сам схоче. На великім майдані очі Мауруса засіяли родістю. Він побачив свого першого міністра Нарциза, що з пакетом актів ішов поспішно до царської палати. Цар пустився за міністром, перейняв його і, обійнявши його шию, кричав радісно:

— Нарцизе, Нарцизе! Любий мій старий. Яке то щастя, що я попав на тебе.

Міністер обурений відіпхнув царя від себе і крикнув:

— А то що за безличність?!

— Як? І ти не пізнаєш мене? І ти ні? То я справді не цар?

Міністер розсміявся, бо такий божевільний міг справді кожного розсмішити. Нарциз відповів:

— Очивидно, що ти не цар, лиш вмієш добре наслідувати його голос. Як би ти не був такий захриплий, то може не один здуривсь би, гадаючи, що ти справді цар.

Коли цар ще хотів щось сказати, міністер стягнув його тричі по спині тростиною з золотою головкою, яку на свої пятьдесяті уродини дістав був від царя.

Коли цар зойкав і чіхався, міністер, весело посвистуючи, пішов далі. Вартові з глибоким поклоном відчиняли йому двері аж до авдієнційної салі. Коли там з актами в руках дожидав появи царя з тих дверей, з котрих раньше все виходив цар, тепер вийшов Роґус.

— Ти звідки тут взявся? — спитав його батько. — Варта впустила тебе? Цар не противиться?

— Варта впустила мене, бо я прийшов у царськім шматті, — відповів син. — Царя нема тут. Себто Мауруса нема. Тепер я тут цар!

— Мій син збожеволів! — крикнув Нарциз затривожений.

— Сідайте, тату, поясню вам. Побачите, що я не збожеволів, а навпаки, маю неабиякий розум.

— Як цар вийде, то обом нам прикаже повідрубувати голови.

— Бачу, що й вам, тату, треба показатися в царськім шматті! — сказав Роґус і вернувся до царської спальні. Його батько лишився в авдієнційні салі. По хвилі Роґус увійшов одітий у царський золототканий і самоцвітами обліплений плащ. На голові мав царську корону. Батько дивився на нього і гадав, що йому сниться. Роґус сів на канапі, притягнув до себе занімілого батька і став розказувати, як до того прийшло:

— Коли цар вліз у ріку і трохи відплив, я вхопив його одяг і в кущах надів на себе. В кишені його плаща я знайшов безіменний присуд смерти і пішов до палати. Варта до мого лиця не призиралась і впустила мене. В смертнім присуді я вписав імя моєї жінки і передав його катові. Кат мабуть вже виконав свій обовязок.

— Щож тепер буде? — спитав Нарциз, заломивши руки. — Я гадав, що то якийсь божевільний вчепився мене. А то справді був цар. Наварив ти пива, хлопче! Як цар вернеться, то нам обом помилування не буде. Втікаймо, поки його ще нема тут. Може якось урятуємось.

— Тату, треба мати глузди! — сказав син. — Як ми оба не скажемо, хто він, то він сюди не вернеться. Варта не впустить його, бо всі мають його за божевільного самозванця. Народ, хоч би увірив, що то цар, бунту в його користь не зробить, бо він усім допік податковим здирством і смертними присудами.

— То щож буде?

— Буде те, що є. Я тут, в царській палаті. Царське шмаття в моїх руках. Перший міністер царя, мій батько, чейже не проголосить, що цар щез і його корону захопив самозванець.

— Сину, говориш розумно! — сказав перший міністер царя. — Відтепер я перший міністер вашого маєстату.

Ось так то держава дістала нову династію.

(Кінець).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Е. J., Гемтремк, Міш. — Адреса часопису „Український Хлібороб'' є така: O Lavrador Ukraino, Caixa postal 666, Curitiba, Parana.

Коли тебе вороги стануть дуже кусати, то це знак, що ти ще щось варт; не знають, що більше про тебе сказати, тому мовчки кусають. — **(Середньовічна приповідка).**

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

МАЛОВАЖНА СПРАВА.

Добродійна Рада Ню Йорку обчислила, що в місті Ню Йорку є тепер коло 400,000 молодих людей у віці від 16 до 24 літ життя, що хотілиб мати працю, а не мають.

„А що це може мене обходити?" — можна би почути голоси. „Ні мене, ні моїх дітей там нема!"

Рада каже, що довготревале безробіття може легко довести молоду людину до злочинства. Значить, за якийсь час молодий чоловік, що довго був без праці, може перелізти крізь наше вікно й приложити револьвер нам до ребра. Чи й тоді ми скажемо: „А що це може мене обходити!"?

ДЕ ВРІЗАТИ, А ДЕ НАШТУКУВАТИ.

Нюйорські газети взяли собі цю осторогу до серця й пишуть довжезні статті про те, що треба щось робити на безробіття молоді.

Може й справді требаб на це щось зробити, але чомуж ті газети, які хваляться, що їх відділом є відкривати річи і явища, не видні легко пересічній людині, не говорили про це раніше?

Чи не булоб краще, якби газети були трохи поменшили свої дискусії над тим, чи треба в школі присяг на вірність прапорові, чи не треба, а зате присвятили трохи більше місця питанню, як молодій людині шукати заняття? Чи це булоб непатріотично?

НАЦІОНАЛЬНА ЧЕСТЬ.

Та поки Добродійна Рада Ню Йорку говорила за американців, то ми моглиб собі й вухом не вести. Одначе далі вона каже, що безробітні трапляються серед кожної національної й расової групи. Значить, і серед українців.

Виходилоб, що й молодим людям з українського роду теж грозять ті небезпеки, які грозять усім молодим людям, що їх безробіття заставляє до нероботства.

Та чи журитися нам цим? Пощо? Як трапиться яка людина українського походження, що зійде на бездорожжя, то ми можемо зовсім спокійно сказати, що це не українець.

Навіть якби хтось нам сказав: „Це мусить бути ваш знайомий: як бачив вас разом у парку!" — ми можемо сказати: „Я з такими не знаюся!" Адже заки півень два рази запів, св. Петро три рази відрікся одного свого знайомого, як Його схопила поліція.

ФРОНТОМ ДО НЕГРАМОТНОСТИ.

У деяких частинах Ню Йорку йде велика кампанія проти неграмотности. Взялися до неї справді серйозно. Почали цим разом викорінювати її при помочі домашньої науки. По приватних домах улаштовується курси для неграмотних.

Не треба нам цьому приплескувати, поки не почуємо, серед кого це робиться. Отже це діється серед муринів, котрі, як звісно, походять переважно з південних стейтів, де білі пани їм не давали нагоди навчитися навіть звичайної грамоти.

Отже, як бачимо, для наших людей ця боротьба проти грамоти не підходить. Це лише для муринів. Миж стоїмо багато вище від цих „дикарів".

Ми народ, багато вищий від муринів. Як нам пани не дали навчитися грамоти, то ми завізьмемось на панів і вже ціле життя лишимося неграмотними: хай пани знають і хай їм лице лупається, що таких темних нас у світ пустили! Так панам треба!

ШІКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Нова хвиля безробіття ширится серед української кольонії в застрашальних розмірах. Великі компанії, як Інтернешенел Гарвестер, що виробляють рільничі машини, знані по всьому світі, як теж Вестерн Електрик, де працює багато українців, відправили в минулому місяці від 20—30 тисяч людей. Менші фабрики, як вироби радіоапаратів, готелі, залізничі компанії відправляють сотки людей кожного тижня. В щасливім положенні знаходяться ще хіба українці, заняті у величезних різних худоби світових фірм, як Свіфт, Армор, Вілсон і інші, що ніколи не знали безробіття, страйків і працюють повний тиждень.

Мідвест Бескетбол Турнамент відбувся в нас у днях 12 і 13 березня заходом Молодих Українських Націоналістів. Участь у змаганнях взяли дружини з Акрон і Росфорд, Огайо, Віндзор, Онтаріо, Гемтремк, Міш., і три місцеві дружини. В останньому недільному змаганні за „чемпіонат" дружина з Акрон, Огайо, вийшла переможницею й одержала цінний дарунок, трофей, який купив Український Народний Союз. Заступник предсідника Окружного Комітету Українського Народного Союзу, п. Микола Николишин, вручив переможній дружині трофей та виголосив до присутніх через мікрофон промову, в якій підчеркнув виховне значіння Батька Союзу для української еміграції в Америці. „Я радий, говорив бесідник, що можу вручити цей трофей нашим молодим людям, що приїхали аж з Акрон до Шікаго слави добувати, та приїхали тут зорганізованим способом. Хай ця чаша, що є дарунком від Українського Народного Союзу, створить у всіх, молодих українців, бажання стати членами цеї благородної народньо-запомогової організації" — закінчив промовець.

Литовська шікаговська кольонія зібралася на протестаційне віче в неділю, 20 березня, з приводу останніх литовсько-польських подій. Зібрані запротестували проти нахабства своїх сусідів поляків і докоряли бувшому урядові своєї батьківщини, що приняв такі понижуючі для литовської нації умови литовсько-польської згоди. Докоряли, але не накидувалися, бо зрозуміли, що не було для слабенької Литви іншого виходу, як приняти подиктовані умови Польщі. Замітним було те, що не було на салі шікаговських міських і стейтових політиків, а як були, то не обзивалися з огляду на надходячі квітневі правибори, щоб не наразитися на втрату польських голосів. Не було також серед литовських промовців „нормалізаторів", якіб на взір українських політиків у Західній Україні хотіли шукати з поляками способу співжиття. Настрій віча був того роду, що зібрані зрозуміли, що нині в світі „сила є правом", і хоч душевно, видно, дуже боліли, то також вірили, що Вільно в їх душі останеться і надалі столицею Литви.

Польська Ліга морска скликала загально-польське віче до дому „Звйонзку Полек", на те, щоб натішитися польсько-литовською „згодою". Промовляли визначні польські суспільні діячі і робітники пера та ликували з того, що Польща подала свою руку до згоди з Литвою. Ультимат польського уряду, стотисячна польська армія на границі Литви, це в очах поляків: братня рука Польщі до свого історичного, як Литву на вічу названо, „пшиєцеля". Присутні ухвалили відповідну резолюцію з нагоди польсько-литовської згоди та висловили надію, що литовський народ, разом з польським, буде вкупі боротися проти ворогів „за нашом і вашом вольносьць". На це віче не прийшов ні один литовець, хоч литовці були запрошені, бо серед литовців нема „нормалізаторів". Є в Шікаго стотисячна литовська громада, що гуртується коло католицького часопису „Дравгас" і соціялістичного часопису „Натенос". Та коли йде про загально- литовську справу, то обидві ці групи йдуть разом.

Концерт Марії Сокіл і Антона Рудницького відбувся з успіхом. Чистого приходу було 860 долярів, з чого 550 долярів вислано до Земельного Банку у Львові на конто „Лічниці", а 310 долярів передано п. А. Рудницькому. По концерті принимано гостей вечерою в салі націоналістів. І, як звичайно в нас буває при таких нагодах, виголошувано промови від ріжних організацій: промовляли націоналісти, гетьманці, соціялісти і безпартійні. Бажали промовці п. А. Рудницькому стати директором театру в Києві, у вільній уже українській державі, хотіли, щоб остався постійно в Америці і здобував славу для українського імени разом зо своєю дружиною своїми виступами серед американців. Пан А. Рудницький висловив надію, що є можливість йому вернутись до Америки знов на осінь і побути тут довший час; а щодо директорства київського театру, то він ним уже був за большевицької окупації. Та там тепер не можливо працювати так, як душа хотілаб. Завсе він вірить, що в правдивій небольшевицькій українській державі він матиме ще нагоду послужити українській пісні і музиці. Один з безпартійних промовців висловив свою радість з того приводу, що двері до сусідньої салі гетьманців-державників були відчинені. Мовляв, двері ці ніколи не відчинялись, а якщо це сталося з нагоди концерту, то це є доброю ознакою консолідації. Для пояснення додам, що обидві організації льокуються в одній домі і саля націоналістів є відділена від салі гетьманців стіною з дверима, про які мова. На концерті і бенкеті був присутній наш мистець О. Архипенко.

Передвиборча кампанія в повному ході. Демократичний табор поділений на дві групи. На чолі т. зв. регулярної фракції стоїть посадник міста Келлі, а на чолі другої фракції — губернатор стейту Горнер, між якими є давні ще порахунки. Регулярна фракція усунула з бальота довголітнього повітового суддю Едмунда Ярецкого, а щоб не втратити польських голосів, поставила кандидатом на це становище Яна Пристальского. Не знати, хто вийде переможцем, бо хоч Ян Пристальскі йде з регулярною партією, яка має добре зорганізовану виборчу машину, то суддя Е. Ярецкі має за собою багато польських голосів т. зв. кашубів, а в додатку він іде з фракцією губернатора стейту, який уже раз підчас виборів президента в 1936 році побив машину Келі-Неш. Українці теж поділені. Та без огляду на те, хто переможе, добра і „джабів" для нас не буде так довго, доки ми не зможемо вибрати одного українця на якусь посаду в місті чи стейті.

Збори секретарів відділів У. Н. Союзу відбулися в нас заходом шікаговських головних урядників, пп. Р. Смука, С. Куропася і Т. Шпікули, в вівторок, 29 березня. На порядку нарад були такі справи: організування нових членів, суспендування членів, справа організатора на Шікаго і справа дому У. Н. Союзу. Велась оживлена дискусія над способом, як зарадити суспенсі членів. Практичні секретарі подали раду, що найкращим способом уникнути суспенси члена є особистий контакт з таким членом. Пані Іванна Подола, секретарка 125 відділу У. Н. Союзу, подала таку раду і заявила, що в її відділі вона ніколи нікого не суспендувала, вживаючи саме названого способу. Щодо організації нових членів, то секр. 106 відділу У. Н. Союзу, п. Боднарчук, бажав, щоб секретарям давати інструкції, як приєднувати нових членів і як відбивати напади на Союз, що нібито наші вкладки є зависокі. Головні урядники приобіцяли і зобовязалися такі інструкції секретарям на їх бажання давати, а навіть згодилися поїхати з секретарями до таких українських людей, яких можна вписати в члени, якщо їх переконається, що вкладки У. Н. Союзу не є високі, а навіть у деяких випадках нижчі від вкладок великих асекураційних компаній. Відносно союзового організатора, то по вияснені справи п. Степаном Куропасем присутні були тої думки, що нагорода для такого організатора є замала як на початок, коли зважити, що організатор у перших початках своєї праці не буде могти вписати досить членів, щоб заробити на прожиток і покрити свої видатки. Такий організатор у перших місяцях може навязати багато контактів і знайомств з нашими людьми і придбати багато „приятелів" набудуче, отже його праця принесе матеріяльні успіхи щойно пізніше, по яких 3 місяцях його діяльности. Перших три місяці такий організатор буде мати багато видатків, а менше заробить на свій прожиток. Доручено п. Степанові Куропасеві оглядатися дальше за відповідним організатором, бо щодо трьох імен організаторів, які він предложив, присутні не виявили ентузіязму і думки їх були поділені. В засаді секретарі відділів ствердили, що такого організатора в Шікаго потрібно та що вони готові з ним співпрацювати.

Комітет будови читальні в селі Дубровиця, ярославського повіту, зорганізувався і в короткому часі зібрав уже 93 доляри на ту ціль. Головою комітету є знаний союзовець п. Іван Курко. Шікаговські українці повинні віднестися щиро до цеї справи і не відмовити своєї лепти на таку благородну ціль, бо ярославський повіт це один з найбільш загрожених повітів галицької волости нашої землі. Український селянин, що живе на пограниччі української етнографічної території, хоч у деяких селах забув свою мову і молиться в церкві з латинських молитовників, то задержав своє почуття приналежности до великої української родини. Заховав він свою подиву гідну відпорність, і нині ми є свідками, як по наших селах Ярославщини і Лежайщини відроджуються читальні, повстають кошикарські і споживчі кооперативи, будуються нові модерні народні доми, коло яких пливе українське народнє життя, відбуваються концерти в честь Тараса Шевченка, Свята Крут і т. п. Допоможіть добрій справі! Гроші вишлеться через „Обєднання", а спис жертводавців поміститься в „Свободі".

Концерт у честь Тараса Шевченка відбувся цього року заходом української православної-автокефальної громади в салі на вулиці Ірі. Концерт зачався виставленням живого образу „Дитяча Тайна", який зробив величезне враження на присутніх. Прошу представити собі 10—12-літніх хлопців у козацьких уніформах і баранкових шапках з витягненими шаблями за всіми правилами військового порядку, що „машерують на сцену і навколо образу Шевченка, якого прибрали в жовто-блакитні вінки. Також самі завеликі дівчата. Разом вони всі стоять на позір і одно по другім переповідають уступ за уступом про Шевченка від народження аж до його смерти. Оповідають дзвінкими голосами про те, як він жив, чого бажав, що творив і як ту науку нам дав, умираючи. „Він вічно, вічно буде жити!" — кінчили діти. „Ми, українські діти, приймили і сповнимо всі твої заповіти!" Ось де лежить виховання українського молодого покоління в Америці, де вага того роду концертів. У концерті взяли участь: Церковний Хор і октет Молодих Українських Націоналістів під проводом п. Юрченка в уніформах. Були деклямації, сольові співи. Пять-літній Мирон Куропась віддеклямував уривок з „Гайдамаків". Святочний реферат виголосив парох громади, о. Кирстюк, що змалював коротко життя Т. Шевченка та пояснив значіння його творчости, як поета, громадянина і духового вожда в житті української нації. Частину доходу з концерту призначено на „Ювилейний Дар" „Просвіті" з нагоди її 80-літнього існування.

ЛОНДОН ГОТОВИТЬСЯ ДО ОБОРОНИ.

Кошти нових зброєнь, заряджених англійським урядом, виносять по 38 долярів на особу на рік. Образок представляє гармату проти літаків, що її виставлено на одній з людних вулиць Лондону для демонстрації, щоб розбудити настрої населення до оборонних видатків.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Розходилися з милим і радісним враженням.

Зачнім з кінця. Себто з того, як скінчився концерт оперової співачки пані Марії Сокіл і п. Антона Рудницького, що відбувся минулої неділі в новій і просторій галі при вулиці Аш. Отже присутні таки не хотіли по концерті розходитись. А як зачали розходитись, то нерадо. Виходило, що ще хотіли слухати. Ще хотіли почути більше от хочби тих лемківських пісень, що так глибоко їх зрушили. А зокрема зрушили тих наших лемків, що ще ніколи не чули своїх рідних пісень у такім чудовім відспіванні. Тому й не диво, що, вийшовши з салі, вони з особливим зацікавленням оглядали „з усіх боків" оту „лемканю", що то родилася в Катеринославщині й так гарно віддавала те, що нагадувало подув карпатських вітрів, молодість, сум і радість, і все те таємне й дороге, що його внесли наші іміґранти з Лемківщини.

Та з того не виходить, що на концерті була тільки Лемківщина. О, ні. Там була вся наша Україна: Наддніпрянська і Наддністрянська. І там могли ті нечисленні наші брат-я з Закарпаття, що були на тім концерті, пізнати, хто вона та Україна і чиї ми всі діти, яка її мова і яке її серце й куди нам тягнути. Шкода тільки, що хоч концерт був у салі наших братів із Закарпаття, то так мало їх на нім було. Дуже велика шкода, бо той концерт був би відчинив очі неодному з них.

Наших артистів представив місцевий парох о. М. Кінаш, а пані Марії Сокіл вручено гарну китицю квітів. Про „Народню Лічницю" говорив дуже ясно й переконливо п. Антін Рудницький. По збірці забрав іще слово гром. Мандзій і взивав товариства і громадян, щоби поперли таку гарну і гуманітарну справу як Народня Лічниця.

Про спів і фортепяновий супровід годі додати щось нове до того всього, що вже було сказане музичними знавцями. Хіба можна зазначити, що пані Сокіл була, як то кажуть, дуже добре при голосі. А присутні засипували її горячими і дійсно щирими оплесками.

Присутній.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Велике протестаційне віче.

В неділю, 3-го квітня ц. р., відбулося заходом відділу ОДВУ та обох церковних громад велике протестаційне віче проти Польщі й інших окупантів. Віче відбулося в українській салі при 212 Президент Стріт. І згромадило понад чотириста учасників.

Відкрив віче гром. М. Припхан, голова Окружної Управи ОДВУ. По короткій промові, подаючи причини віча, покликано на секретарів пп. Д. Фенканина та В. Бродського.

Першим промовцем був місцевий греко-католицький парох, о. Захарко, який представив політику Польщі, звернену проти нашої церкви.

Секретар Окружної Управи ОДВУ, гром. Т. Рудий, у своїй промові вказав на те, що на посилену акцію наших ворогів треба відповісти сконсолідуванням наших сил.

Редактор „Націоналіста", В. Душник з Ню Йорку, говорив про польську політику нищення всього, що носить український характер, подаючи притому цілу низку свіжих примірів, головно у відношенні до української церкви та її достоїнства.

Провославний місцевий парох о. Дяків говорив, що тільки при помочі всенаціонального зриву український нарід зможе повстати та створити свою державу. Він теж закликав присутніх до збірки на визвольну боротьбу.

Голова Стейтової Організації, п. Володимир Буката, англійською мовою обґрунтував наші змагання за свою незалежність та вказав на потребу участи у визвольному русі молодої американсько-української генерації.

Переведена збірка принесла $66.58 на визвольну боротьбу. Віче ухвалило кілька резолюцій, які переслано до великодержав, як теж до Ватикану. Закінчено віче відспіванням „Ще не вмерла Україна" та „Не пора".

Треба переконати.

Ромко й Ірка взяли шлюб і виїхали трохи до столиці.

Перед першим готелем молода мужатка почервоніла.

— Ромку, поводися так, щоб ніхто не догадався, що ми є в пошлюбній подорожі. Мусимо вдавати, що ми старе подружжя.

Ромко згодився:

— Добре, але ти мусиш носити всі валізи, тоді всі будуть певні, що ми вже давно по шлюбі.

—o—

Бідний женіх.

— Юрчику, чи той женіх, що має одружитися з твоєю сестрою, багатий?

— Напевно ні, бо за кожним разом, коли мова про подружжя, мій батько говорить про нього „бідний чолвік".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Квартальні збори відділа 204 відбудуться в суботу, 9. квітня ц. р., в год. 8. ввечір, в салі укр. прав. громади, 334 Іст 14 вулиця. Тому, що на цих зборах буде обговорена справа нашого пікніку, участь українців у Світовій Виставі, а також буде виголошений короткий доклад про положення нашого народу на Рідних Землях, — приявність усіх членів на зборах є обовязкова. На цих зборах члени будуть могли складати членські вкладки вже від 7 год. ввечір. — Е. Ляхович, предс.; М. Близнак, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Товариства Згода, від. 294, відбудуться в суботу, 9. квітня, в год. 8. ввечір, в гали, де звичайно. Просимо прийти на час і вирівняти вкладки як слід. Прошу набудуче нести гроші на збори, а не до касієра, бо секретар не може таке діловодство далі провадити. — Іван Король, предс.; С. Музика, кас.; Я. Салій, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Місячні збори Братства св. Петра й Павла, від. 338, відбудуться в неділю, 10. квітня, точно в годині 2. пополудні, в звичайнім місці Напоминаємо довгуючих членів, щоб заплатили свій довг, бо на наступний місяць не висилаємо за нікого; хто не заплатить. На наступний місяць будуть всі суспендовані, котрі довгують 3 або 4 місяці. Просимо тих родичів, що мають, що ще не є в У. Н. Союзі, приведіть їх, а ми радо впишемо їх. Просимо тих членів, котрі мають старших дітей, зголосіться щодо переходу до секретаря. — Михайло Коваль, предс.; Ілько Фаль, кас.; Іван Адамів, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Квартальні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 10. квітня, в год. 2. попол., в парохіяльній галі. На ті збори має явитися кожний член, бо є вожні справи до полагодження, як справа ювилею. Мається обговорити на тих зборах. Справу дивіденд, що буде діставати кожний член чеком. Напоминається членів, що кожний член мусить сповнити свої всі вкладки, а тоді отримає дивіденду. Тож прошу тих зборів не опустити. — Микитинський, предс.; Антонів, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 325, повідомляє, що з причини перерібки Нац. Дому наступні звичайні збори, котрі припадають в суботу, 9. квітня, не відбудуться. Отже уряд повідомляє членів-Союзовців, щоби були ласкаві принести свої вкладки до льокалю У. Дем. Клюбу, 154 Grand St., в той самий вечір, коли припадають збори, а там касієр зо секретарем відберуть від вас вкладки. В інші вечорі можна складати вкладки у завідателя У. Дем. Клюбу. Повідомляється також Союзових членів, що отримають чеки як дивіденду за 1938, якщо вони уже прийдуть перед згаданим днем. — Іван Малик, предс.; М. Костів, кас.; П. Малицький, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Звичайні збори Бр. св. Стефана, від. 221, відбудуться в неділю, 10. квітня, в 12. годині вполудне, в салі церковній при Оклей і Райс ул. Кожний член обовязково повинен явитись на ці збори, бо є важні справи до вирішення. Довгуючих членів проситься по змозі вирівняти ввої залеглі довги, бо в противному разі будемо змушені виконати ухвалу річних зборів нашого відділу. — М. Барабаш, предс.; Д. Кузьма, кас.; Т. Шпікула, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Повідомляється всіх членів і члениць Укр. Тов. Січ від. 282, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. квітня ц. р., в год. 2. попол. Обовязком кожного члена є бути на зборах, бо є важні справи до полагодження. — Петро Танасишин, предс.; Іван Пігуляк, фін. секр.; Віктор Осухівський, кас.; І. Лущак, рек. секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Збори Бр. св. Василія Вел., від. 87, відбудуться в неділю, 10. квітня, в 1. год. попол., в парохіяльній галі, Ellicott Rd. На порядку нарад триквартальне справоздання і інші справи. Неявившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Олекса Костецький, предс.; Микола Трояновський, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 155, відбудуться в неділю, 10. квітня, в 3. годині пополудні, в гали, де звичайно. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до вирішення, то щоби не було нарікання, що зле зробили. Рівнож взивається довгуючих членів вирівняти свою залеглість, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ів. Ваверчак, предс.; В. Дригинич, кас.; А. Яричевський, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Квартальні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 10. квітня, в 2. годині, в Ліберти Галі. Присутність членів на зборах пожадана, бо будуть важні справи до полагодження і буде справоздання уряду і контр. комісії. — Ілько Шегера, предс.; Дмитро Федина, кас.; Н. Лісний, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Звичайний мітинг Тов. Українська Січ, від. 182, відбудеться в неділю, 10. квітня, в 2. годині попол., в парохіяльній галі, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад важні справи. Обовязком кожного члена прийти на збори. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Звичайні збори Тов-а „Мир", від. 324, відбудуться в суботу, 9. квітня 1938, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн. Початок в 8. год. вечором. Кожний член має бути на зборах. — Олекса Горохівський предс.; Н. Бурак, кас.; М. Туркот, секр.

САВТПОРТ, КОНН. Квартальні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84, відбудуться в неділю, 10. квітня, точно в годині 2. пополудні. Проситься прийти на означений час. Проситься тих, що були в березні суспендовані, прийти й своє заплатити, бо ніхто не знає, яка біда його чекає. — Уряд Тов.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 9. квітня, в годині 7. ввечір, в домі Укр. Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Проситься всіх членів прийти начас, бо маємо багато важних справ до вирішення. Тому кожний член повинен явитись на цих зборах. Довгуючих членів напоминаетьяс, щоб прийшли і вирівняли вої довги. — Іван Сорока, Мак., предс.; Іван Сорока, Мих., кас.; Олекса Діорка, секр.

БРОНКС, Н. Й. Місячні збори Тов. Згода, від. 210, відбудуться в неділю, 10. квітня, в 2. годині пополудні, в галі Демократичного Клюбу, 2861 Істерн Булвард. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо маємо балеві справи до полагодження. — Т. Давидів, предс.; В. Баковський, кас.; Іван Франко, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Збори Тов. Укр. Січ, від. 59, відбудуться 9. квітня, в годині 7:30 вечором в галі під церквою. Всі членів мушені явитись на збори, бо є важна спрова до порішення. Майже всі члени отримають дивіденду чеком, тож щоб секретар не мусів ходити по членах з чеками. Подбайте всі як один і явіться на збори. — Уряд Тов.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, відбудуться в неділю, 10. квітня, в 2. годині пополудні, в українській галі на Норт Ґудман. Проситься членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. І не забувайте за вкладки. Хто не прийде на збори і не заплатить вкладки, буде суспендований. — Н. Головка, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 10. квітня, точно в годині 1. пополудні, в Клюбі Горожан, 847 Н. Френклин ул. З огляду на це, що в годині 2. починається віче, взиваємо всіх членів прийти точно на означений час, бо збори мсуять бути скінчені до другої години. — Уряд.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться в найближчу пятницю, 8. квітня 1938, в год. 8. ввечір, в салі У. Н. Дому, 214-216 Fulton St., Elizabeth, N. J. На ті збори проситься всіх членів прибути, бо будуть важні справи до полагодження і буде фінансове справоздання за перший квартал. Також проситься всіх довгуючих членів, щоб вирівняли свої залеглости. — П. Сташків, предс.; В. Кардаш, скарб.; Ст. Могила, фін. секр.

ФРАНКФОРД, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовськоо, від. 268, відбудуться в суботу, 9. квітня, точно в годині 7. вечором, в У. Н. Домі, 2171 Вакеліне ул. Проситься членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівняли свої залеглости. Хто з членів має кандидатів в члени У. Н. Союзу, просимо привести на ті збори. — М. Андріїв, предс.; Г. Минолюк, кас.; П. Омелян, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Українського Національного Запомогового Товариства Дністер, від. 361, відбудуться в суботу, 9. квітня 1938, точно в год. 8. вечором, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6. вул. в Ню Йорку. — Д. Костишин.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Квартальні збори Тов. „Зоря", від. 69, відбудуться в суботу, 9. квітня в годині 7:30 ввечір в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6. вул. Обовязком всіх членів є прийти на ті збори, щоби полагодити біжучі справи. Також напоминаємо довгуючих вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Й. Забавчук, предс.; Д. Крицун, кас.; Е. Парницький, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Квартальні збори Бр. св. Володимира, від. 65, відбудуться в неділю, 10. квітня (April) ц. р., зараз по Сл. Божій, в парохіяльній галі при South St. Проситься членів прибути на ті збори, бо є дуже важні справи до полагодження. — Яків Красновський, предс.; Григорій Налепа, кас.; Андрій Смит, фін. секр., 321 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

ЧЕСТЕР, ПА. Місячні збори Тов. ім. Тарасо Шевченка, від. 156, відбудуться в неділю, 10. квітня, точно 1:30 пополудні, в Русскім Народнім Домі в Честер. Просимо, щоб кожний член був присутній на цих зборах, бо контрольори книг здадуть справоздання за перший квартал і на цих зборах буде роздання дивіденди з У. Н. Союзу тим, хто перейшов до нових родів обезпечення два роки тому. — Томик, предс.; Закорчемний, кас.; Новак, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори Тов. Над Збруча, від. 280, відбудуться в неділю, 10. квітня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Лакавана Еве. Присутність усіх членів на зборах є обовязкова, бо є важні справи до полагодження. — Р. Рубльовський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Сестрицтва Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, відбудуться в неділю, 10. квітня, в церковній галі. Початок точно в годині 2:30 пополудні. Проситься члениці явитися на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Припоминаємо тим естрам, котрі довгують, щоб прийшли на збори і заплатили свої вкладки, щоб потім не нарікали, як будуть суспендовані. Будемо принимати на тих зборах нових членів, старших і молодих, без вступу. Просимо, приходіть і впишіться до У. Н. Союзу. Таксамо впишіть свої діти. — Олена Скробач, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237, відбудуться в неділю, 10. квітня, в 2. год. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членство прибути конечно і на означений час. — Уряд.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Звичайні збори Тов. „Любов", від. 45, відбудуться в неділю, 10. квітня в годині 2. пополудні в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Проситься членів, щоб точно зійшлись начас, бо є важні справи до вирішення. Також почують справоздання зборів окружних відділів. Справи на часі є дуже важні. Кожного члена повинно інтересувати. Хто не прибуде, опісля буде жалувати. — Василь Стриковський, предс.; Антін Гарасим, кас.; Теодор Малик, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ ПА. Місяні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, відбудуться в неділю, 10. квітня, в год. 12:30 пополудні, в Клюбі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів явитись на збори точно начас. — Уряд.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

UFS

ЯК ДВІ КРОПЛІ ВОДИ.

На конкурсі близнят на виставі в Чардоні, Огайо, першу нагороду виграли Мей і Фей МекКлерг, 11-літні сестри з Миделфілду, котрі мають волосся й очі тої самої барви, однакову вагу й однакові виміри тіла.

МУРАШКИ-СПОРТОВЦІ

Із тайн муравлиної держави.

На краю соснового лісу звертає на себе увагу великий копець, збудований із сухого чатиння (шпильок чатинних дерев). На поверхні кіпця увихаються сотки-тисячі невеличких брунатних або чорних безкрилих комашок: мурашок.

Щож знаємо про ті комахи? Хіба лише те, що не випадає псувати муравлища, бо так знищимо працю цілої суспільности тихих трудолюбних мурашок, та що, коли покладемо на муравлищі здохлу жабу або щура, то на другий день знайдемо на тім же місці чистенько обгризений мурашками кістяк. А тимчасом учені природники, які досліджують життя тих дуже цікавих комах, відкривають нам нові, невідомі досі речі.

Мурашки живуть у муравлищах, що поправді є палатами, або радше містами, видовбаними в землі, що сягають нераз кільканацять стіп глибоко та кількадесять стів в обводі. Муравлища ті звичайно мають над землею кіпці, збудовані з усякого листя та чатиння. Головним завданням кіпця є охороняти перед студінню та світлом справжнє підземне муравлище.

Мурашки, таксамо як бджоли та терміти, творять величезні громади, від кількасот до кільканацять міліонів штук. Мурашки мають свої королеви, яких у кожному муравлищі буває часом кілька, а часом кільканацять, у противенстві до бджіл, які в кожному рою мають лише одну королеву (матку). Далі бачимо в муравлищі безчисленні маси робітниць, найріжнішого вигляду та вкінці по кількасот крилатих комах, що зрештою живуть із ласки в муравлищі, так як трутні у бджолячих вулиях.

Крім мурашок, що живуть у землі, є теж мурашки, що живуть на деревах, мурашки, що держать собі власну худібку: мшиці. Держать їх у спеціяльних загородах, похожих зовсім до обор і стаєн, а мурашки доять ті мшиці дбайливо, бо люблять дуже їх мід. Є теж войовничі мурашки, які не будують гнізд ані в землі, ані на деревах, лише займають гнізда, що їх побудували інші мурашки, а справжніх мешканців тих гнізд беруть у неволю і кажуть працювати на себе. Лише королеви завойованого племени падуть жертвою нападу. Є теж мурашки, які не можуть жити без помочі інших муравлячих племен, бо щоки тих комах так розвинені, що можуть служити лише як грізна зброя, що розбиває тверді панцирі противників. Тому ті мурашки живуть усе в товаристві інших племен, які кормлять тих войовників.

Одною з найцікавіших прикмет мурашки є її аж перебільшена чистота. Мурашка миється, гладиться та обтирається з куряви або сама, або роблять це її товаришки кільканацять разів денно. По праці, яка може тревати, залежно від потреби, довільну скількість годин, мурашка заладає у покріпляючий сон, що треває звичайно стільки часу, як довго тревала праця. Трапляється теж, що мурашки займаються спортовими грами. Один із дослідників життя мурашок, Губер, пише, що завважав раз, як мурашки стояли парами на задніх ніжках, держалися передніми за барки та боролися. Перевертались і качалися по землі, одначе одна одної не ранила та не прискали отруєю, як це звичайно роблять у справжній боротьбі.

Є муравлячі народи, похожі на деякі людські народи, що живуть лише з боротьби та мандрують по світі, щоб нищити все довкола. Могутні армії, що нараховують кілька міліонів мурашок, озброєних у гарні панцирі та могутні щоки, маширують звичайно рухомими тунелями, збудованими з живих тіл муравлиних, які знайшлися попереду походу. Уставляються відповідно і творять тунелі, якими маширує армія, після перемаршу тунель валиться, щоб його цеголки могли маширувати за головною силою і знову ввійти в тунель, побудований тимчасом передньою стежею. Такі муравлині походи відбуваються під командою вправлених офіцирів і мають, зівсім як військо, розвідчиків, які розглядають терен перед армією. Підчас такого походу всі звірята й живі істоти мусять уступитися мурашкам із дороги, бо вони не терплять нікого, а позад себе осталяють лише обгризені кости.

Такий то невеличкий розділ величезної історії мурашок.

ЗАПОВІТ ГУЦУЛА.

Для тих, що люблять ломиголовки, подаємо цікавий випадок заповіту одного старого гуцула. Він мав трьох синів. Умираючи, покликав свідків і своїх синів і заявив їм таке: „Сини мої! Не позичайте. Коли що позичите — віддайте зараз; це влекшить вам життя і рахунки. Все своє обійстя і хату залишаю вам до спільного вжитку. Маю ще вівці. Їх мусите поділити між себе. Найстаршому даю половину з них, другому третину, третьому девяту частину". Після смерти батька почалася сварка за вівці. Їх було 17. Поділити їх на половину, третину і девяту частину не було можна. З того почалися дальші сварки. Вже сини мали йти до суду. Аж хтось із добрих сусідів порадив їм піти до найстаршого розумного бадіки, щоб їх розсудив. Він заявив таке: „Легіні! я позичу вам одну вівцю. Батько казав вам віддати позичене зараз і треба його слухати. Тепер маєте 18 овець. Найстарший дістає половину — 9 овець, другий третину — 6 овець, третій девяту частину 2 вівці — разом 17. Одна і так вам залишається і мусите мені її зараз віддати. Так думав ваш дедьо. Ідіть у мирі і не сваріться".

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(127)

UNITED FEATURE SYNDICATE Inc

На вмолювання Джейн Огдлі грубо відвернувся. Та Джейн запримітила, що фактично він уже ловиться на гачок, наскільки ще не зловився. Джейн побачила, що цей дикун уже рішився вирвати її з кігтів Кавандаванди, але не на те, щоб дати їй волю, тільки щоб використати її для своїх злочинних цілей. Та покищо він відложив виконання свого пляну на пізніше.

Проходячи через коридорі кавурської святині, Джейн і Анета разураз стрічали грубезних і товстих чорних дикунів. Їх тіла були мягкі, висмарувані олієм і назагал вони нагадували евнухів у гаремах султанів. На вид тих дикунів білі жінки з обридженням відвертали свої обличчя. Чогось більше обридливого їм не приходилось бачити в житті.

Вкінці вони перейшли всі коридорі і зупинились у передній кімнаті Кавандаванди. Над дверима висіли рядом людські черепи, викликуючи ще більш пригнобливе враження. Ці черепи були колись живі, були обложені мазами і покриті шкірою. „Це були люди", думала собі Анета. „А ось що тепер з них лишилося? Те саме буде з нами". На хвилю вона спинилась.

Але Огдлі попхав їх обі до середини, до кімнати Кавандаванди. Це була простора кімната. В другому кінці звідкись продирались яскраві світла. Цілий другий кінець кімнати був дивно освітлений. В першій хвилі те свтло осліпило обі жінки. Але по хвилі вони почали запримічувати ріжні предмети серед того світла, а передівсім побачили в ньому особу Кавандаванди.